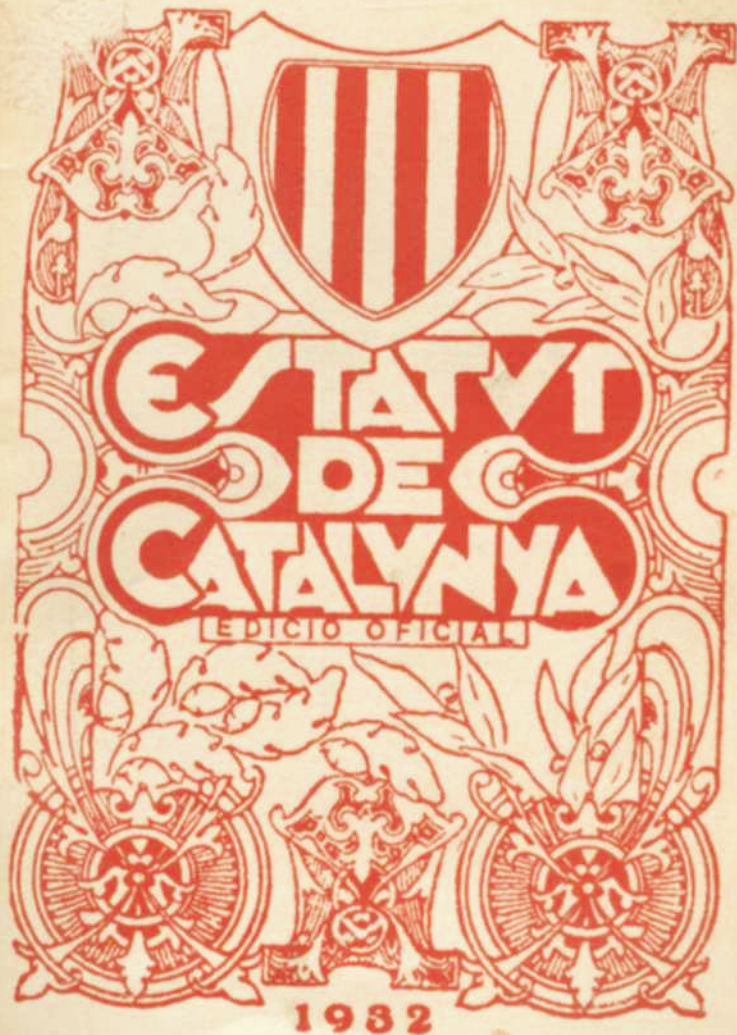

congrés de cultura catalana

campanya per les institucions

Amb l'Estatut,
Catalunya recobra la seva dignitat
com a poble i es presenta al
món amb fermeia
pròpia
Francesc Macià

Poble de Catalunya!

A les vostres mans teniu el text de l'Estatut d'Autonomia del 1932, la lectura del qual us recomanem amb especial interès.

Abans, però, ens plau de fer algunes observacions per tal de situar-vos en el context històric de la seva gestació i aprovació per part de les Corts Constituents de la República Espanyola, i en el contingut polític, per entendre el seu significat avui.

HISTÒRIA

Com a conseqüència del resultat d'unes eleccions municipals celebrades a tot l'Estat espanyol el dia 12 d'abril del 1931, resultat que fou favorable als regidors republicans, Francesc Macià proclamava el dia 14 d'abril l'Estat Català dins la Federació de Repúbliques Ibèriques, unes hores abans, per cert, que fos proclamada la República Espanyola.

La Generalitat

Tanmateix, i malgrat que existia un acord tàcit amb republicans de la resta de l'Estat espanyol respecte als drets de Catalunya (Pacte de Sant Sebastià, el 17 d'agost del 1930), aquells no es mostraren satisfets amb la proclamació de l'Estat Català, sinó tot al contrari: s'alarmaren i ràpidament desplaçaren a Barcelona, tres ministres del govern espanyol, Marcel·lí Domingo, Nicolau d'Olwer i Fernando de los

® KETRES, producció

Dipòsit legal: B. 8083-1977

Impremta Juvenil, S. A. - Maracaibo, 11 - Barcelona-16

Ríos, perquè fessin reconsiderar als catalans la seva decisió. En efecte, el 18 d'abril el flamant Estat Català fou convertit en la Generalitat de Catalunya, recuperant el nom de les institucions històriques d'auto-govern. Aquesta renúncia provocà les següents manifestacions de Macià: «Avui faig el sacrifici més gran de la meua vida, però el faig sabent l'abast i la necessitat de realitzar-lo.»

El 9 de maig sortí un decret del govern espanyol regulant les seves relacions amb la Generalitat de Catalunya i establint que s'elaborés un avantprojecte d'Estatut d'Autonomia, que hauria de ser aprovat per les Corts Constituents de la República Espanyola amb la qual cosa s'interferia en la voluntat sobirana del poble català.

L'Estatut de Núria: El plebiscit

Malgrat tot, la Generalitat no defalleix. Deu dies després de la seva existència havia ja creat el seu govern provisional. El 25 de maig fou elegida l'Assemblea de representants dels municipis, anomenada Diputació Provisional de la Generalitat, la qual designà una ponència per preparar l'avantprojecte de l'Estatut i que fou integrada per Jaume Carner, Pere Coromines, Josep Dencàs, Martí Esteve, Antoni Xirau i Rafael Campalans.

Els membres de la ponència es reuniren a Núria, i redactaren el projecte que fou aprovat, en un doble plebiscit, el dia 2 d'agost del 1931: 1.063 Ajuntaments l'aprovaren (només 5 no enviaren les actes); quant a la votació popular, d'un cens de 792.574 persones, votaren a favor 595.205, i sols 3.286 en contra. Cal destacar el vot massiu de la població de Catalunya, autòctona i immigrada a favor de l'Estatut, però també les iniciatives d'aquells que no podien votar oficialment. Així, es recolliren més de 300.000 signatures de dones favorables a l'Estatut (la dona no gaudí del dret de vot fins a l'aprovació de la Constitució de la Re-

pública del 9 de desembre del 1931). També es recolliren milers de signatures proestatut entre els qui aleshores eren anomenats com «germans d'Iberia», és a dir, els immigrants que, vivint des de feia poc temps a Catalunya, no hi tenien residència legal encara, i per tant no podien votar. Aquest Estatut, votat massivament pel poble català, fou presentat pel president Macià, el dia 14 d'agost de 1931, al president de la República Espanyola, Sr. Alcalà Zamora. Tanmateix, la Comissió parlamentària, que ja d'entrada havia fet diverses retallades, no lliurà el dictamen a les Corts de la República fins el 9 d'abril del 1932. El 15 de setembre de 1932, el president de la República, Alcalà *Zamora*, signava a Sant Sebastià la promulgació de l'Estatut.

CONTINGUT POLÍTICO-JURIDIC

Les diferències principals entre l'Estatut de Núria i l'Estatut de 1932 és que el primer partia d'un principi federal i l'altre d'un principi autonòmic. A l'Estatut de 1931 la sobirania política pertanyia al poble de Catalunya i, per tant, organitzava tota la vida pública fins i tot les seves relacions amb la resta de l'Estat espanyol. Catalunya decidia sobre l'oficialitat de la llengua, sobre l'ensenyament, sobre els impostos i el seu ús per a pagaments de la Generalitat o de l'Estat. El problema político-jurídic sorgia del fet que l'Estatut de 1931 fou aprovat i plebiscitat a Catalunya quan encara no s'havia decidit la forma d'Estat. És a dir, la peça petita (l'Estatut) fou elaborada prèviament a la peça grossa (la Constitució Republicana), on havia d'encaixar.

Les Corts Constituents decidiren que la Constitució de la II República seria una constitució unitària d'Estat integral, no pas federal: només hi havia una sobirania, l'espanyola, la de l'Estat-Nació espanyol, i dins aquest marc serien possibles les autonomies regionals.

L'Estatut de 1932

És per això que l'Estatut del 1932 parteix de la sobirania política a nivell d'Estat i l'ordenació de les autonomies des de les Corts Constituents republicanes. Conseqüentment, l'Estatut de 1931, plebiscitat pel poble de Catalunya en un acte de sobirania, entrava a les Corts Republicanes com un projecte legislatiu. El text aprovat, l'Estatut de 1932, és regulat en tots els seus aspectes sobre aquesta idea. L'Estat decideix la cooficialitat del català i castellà, l'ensenyament i els impostos, per exemple.

Avui reivindicuem els principis i institucions de l'Estatut del 1932 perquè són principis democràtics i institucions autonòmiques, però d'autonomia política, no pas de mera descentralització.

La descentralització —per exemple, la fórmula dels «*Regímenes Especiales*»— no és més que la racionalització de la burocràcia estatal. És una reforma del centralisme, però mantenint tot el poder de l'aparell central de l'Estat.

AUTONOMIA POLÍTICA. INSTITUCIONS

Les institucions de l'Estatut del 1932 són institucions de poder polític. Aquestes institucions són:

El Parlament de Catalunya

El Parlament és elegit pel poble de Catalunya per sufragi universal, directe i secret, per un termini que no passi dels cinc anys, art. 14. El Parlament exerceix les funcions legislatives sobre les matèries enunciades als articles 10, 11, 12.

El primer acte legislatiu del Parlament de Catalunya fou l'aprovació de l'Estatut de Règim Interior de Catalunya, el 25 de maig de 1933. Aquest Estatut era la

Constitució Interna de Catalunya. L'Estatut d'Autonomia de 1932 regulava les relacions entre Catalunya i l'aparell de l'Estat, mentre que l'Estatut Interior de 1933 regulava tots els aspectes de la vida pública catalana, començant per les relacions entre el poder legislatiu (Parlament) i l'executiu (Presidència de la Generalitat, Consell Executiu o Govern). L'Estatut Interior quedà proclamat amb caràcter constitucional. Així diu: «El poble de Catalunya, en recobrar la seva personalitat i constituir-se en poder autònom, estableix per la potestat del seu Parlament la següent Llei fonamental.»

Altres matèries sobre les quals es legislà foren, a tall d'exemple: la normativa sobre els drets de la dona (igualtat jurídica amb l'home, decret sobre avortament, etc.), la majoria d'edat als 21 anys, la protecció de l'atur forçós, les cooperatives, la propietat de la terra, etc.

La Presidència de la Generalitat i el Consell Executiu o Govern

El Parlament de Catalunya elegeix el President de la Generalitat i aquest té funcions executives i representatives, art. 14. El President junt amb el seu Govern o Consell Executiu, anomenat per ell, respon de les seves accions davant del Parlament. La Presidència i el Consell tenen la capacitat per a executar i administrar, per a dur a terme els programes legislatius, siguin de l'Estat, arts. 5 i 6, siguin del Parlament de Catalunya, art. 11. Totes les atribucions de la Generalitat de Catalunya (Presidència, Consell i Parlament) són contingudes al Títol II. Podem citar com a exemples històrics d'actes executius de la Generalitat de Catalunya els següents: la política d'ensenyament (Escola Normal, Institut-Escola, Patronat, Universitat Autònoma, etc.), la política sanitària (xarxa hospitalària comarcal), el pla d'ordenació territorial de Catalunya, etc.

El Tribunal de Cassació

La Generalitat organitzà l'administració de justícia en totes les jurisdiccions, excepte en la militar, art. 12. Així es creà el Tribunal de Cassació de Catalunya que té jurisdicció sobre les matèries civils i administratives, la legislació de les quals és atribuïda a la Generalitat.

El Tribunal de Cassació va actuar preferentment sobre matèries de Dret Civil.

CONCLUSIÓ

L'Estatut del 1932, malgrat totes les vicissituds, té a favor seu unes circumstàncies tant importants com:

1. Que va tenir vigència.
2. Que va demostrar la seva potencialitat: ens va permetre, als catalans i per tant al govern de Catalunya, de fer moltes coses importants, condensades en un miler de Decrets.
3. Que va demostrar el seu funcionalisme i la seva capacitat d'adaptació, amb la qual cosa es com provà que no era un cos jurídic encarcerat, sinó totalment practicable.
4. Que finalment, fou aprovat per les Corts Constituents de la República Espanyola, compromís que encara resta vigent.

CATALANS! No oblidem els esforços i els sacrificis dels nostres governants de la Catalunya del 1931 per assolir aquell Estatut del 1932, que reivindicuem ara, com a punt d'arrencada, en la represa de la nostra trajectòria política i de la lluita per les llibertats nacionals del nostre poble.

ESTATUT DE CATALUNYA

APROVAT PER LES
CORTS CONSTITUYENTS

TÍTOL I

DISPOSICIONS GENERALS

ARTICLE 1r. Catalunya es constitueix en regió autònoma, dins de l'Estat espanyol, d'acord amb la Constitució de la República i al present Estatut. El seu òrgan representatiu és la Generalitat i comprèn el territori de les províncies de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona en el moment de promulgar-se aquest Estatut.

ART. 2- L'idioma català és, com el castellà, llengua oficial a Catalunya. Per a les relacions oficials de Catalunya amb la resta d'Espanya, així com per a la comunicació de les autoritats de l'Estat amb les de Catalunya, la llengua oficial serà el castellà.

Tota disposició o resolució oficial dictada dins de Catalunya, haurà d'ésser publicada en els dos idiomes. La notificació es farà també en la mateixa forma, cas de sol·licitar-ho part interessada.

Dins del territori català, els ciutadans, qualsevol que sigui llur llengua materna, tindran dret a elegir l'idioma oficial que prefereixin en les seves relacions amb els Tribunals, autoritats i funcionaris de totes classes, tant de la Generalitat com de la República.

A cada escrit o document judicial que es presenti davant dels Tribunals de Justícia, redactat en llengua catalana, haurà d'adjuntar-se la seva corresponent traducció castellana, si així ho sol·licita alguna de les parts.

Els documents públics autoritzats pels fedataris a Catalunya, podran redactar-se indistintament en castellà o en català, i obligadament en una o altra llengua a petició de part interessada. En tots els casos, els respectius fedataris públics expediran en castellà les còpies que hagin de tenir efecte fora del territori català.

ART. 3er. Els drets individuals són els fixats en la Constitució de la República espanyola. La Generalitat de Catalunya no podrà regular cap matèria amb diferència de tracte entre els naturals del país i els altres espanyols. Aquests no tindran mai a Catalunya menys drets que els que tinguin els catalans a la resta del territori de la República.

ART. 4er. Als efectes del règim autònom d'aquest Estatut, gaudiran de la condició de catalans:

Primer.—Els que ho siguin per naturalesa i no hagin adquirit veïnatge administratiu fora de Catalunya.

Segon.—Els altres espanyols que hagin adquirit veïnatge dins de Catalunya.

TÍTOL II

ATRIBUCIONS DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

ART. 5è. D'acord amb el que es preveu en l'article 11 de la Constitució, la Generalitat executarà la legislació de l'Estat en les següents matèries:

1a Eficàcia dels comunicats oficials i documents públics.

2a Pesos i mesures.

3.ª Règim miner i bases mínimes sobre Monts, Agricultura i Ramaderia en quant afecti la defensa de la riquesa i la coordinació de l'economia nacional.

4.ª Ferrocarrils, carreteres, canals, telèfons i ports que siguin d'interès general, fent la salvetat per a l'Estat, la reversió i policia dels ferrocarrils i dels telèfons i l'execució directa que es pugui reservar de tots aquests serveis.

5.ª Bases mínimes de la legislació sanitària interior.

6.ª Règim d'assegurances generals i socials, sotmeses aquestes últimes a la inspecció que preceptua l'article sisè.

7.a Aigües, caca i pesca fluvial, sense perjudici del dispostat en l'article 14 de

la Constitució. Les mancomunitats hidrogràfiques, el radi d'acció de les quals s'estén a territoris situats fora de Catalunya, mentre conservin el veïnatge i autonomia actuals, dependran exclusivament de l'Estat.

8.ª Règim de Premsa, associacions, reunions i espectacles públics.

9.ª Dret d'expropiació, salvant sempre la facultat de l'Estat per a executar per si les seves obres peculiars.

10. Socialització de riqueses naturals i empreses econòmiques, delimitant-se per a la legislació de la propietat i les facultats de l'Estat i de les regions autònomes.

11. Serveis d'aviació civil i radiodifusió, exceptuant el dret de l'Estat a coordinar els mitjans de comunicació en tot el país.

L'Estat podrà instal·lar serveis propis de radiodifusió i exercirà la inspecció dels que funcionin per concessió de la Generalitat.

ART. 6è. La Generalitat organitzarà tots els serveis que la legislació social de l'Estat hagi establert o estableixi per a l'execució dels seus preceptes.

L'aplicació de les lleis socials serà sotmesa a la inspecció del Govern per a

garantitzar directament el seu estricte compliment i el dels Tribunals internacionals que afectin la matèria.

En relació amb les facultats atribuïdes en l'article anterior, l'Estat podrà designar en qualsevol moment els delegats que cregui necessaris per a vetllar per l'execució de les lleis. La Generalitat està obligada a subsanar, a requeriment del Govern de la República, les deficiències que s'observin en l'execució d'aquelles lleis; però si la Generalitat cregués injustificada la reclamació, serà sotmesa la divergència al fall del Tribunal de Garanties constitucionals, d'acord amb l'article 121 de la Constitució. El Tribunal de Garanties constitucionals, si ho creu precís, podrà suspendre l'execució dels actes o acords a que es refereixi la discrepància, mentre resolgui definitivament.

ART. 7". La Generalitat de Catalunya podrà crear i sostenir els centres d'ensenyament, en tots els graus i ordres que cregui oportuns, sempre d'acord amb el que es disposa en l'article 50 de la Constitució, amb independència de les institucions docents i culturals de l'Estat i amb els recursos de la Hisenda

de la Generalitat, dotada per aquest Estatut.

La Generalitat s'encarregarà dels serveis de Belles Arts, Museus, Biblioteques, conservació de Monuments i Arxius, menys el de la Corona d'Aragó.

Si la Generalitat ho proposa, el Govern de la República podrà atorgar a la Universitat de Barcelona un règim d'autonomia; en tal cas, aquesta s'organitzarà com a Universitat única, regida per un Patronat que ofereixi a les llengües i a les cultures castellana i catalana les garanties recíproques de convivència, en igualtat de drets, per a professors i alumnes.

Les proves i requisits que d'acord amb l'article 49 de la Constitució estableixi l'Estat per a l'expedició de títols, regiran amb caràcter general per a tots els alumnes procedents dels establiments docents de l'Estat i de la Generalitat.

ART. 8è. En matèria d'ordre públic queda reservat a l'Estat, d'acord amb el que es disposa en els números 4, 10 i 16 de l'article 14 de la Constitució, tots els serveis de seguretat pública a Catalunya, mentre siguin de caràcter extra-regional, la policia de fronteres, immi-

gració, emigració, estrangeria i règim d'extradició i expulsió. Correspondran a la Generalitat tots els altres serveis de policia i ordre interiors de Catalunya.

Per a la coordinació permanent d'ambdues classes de serveis, mutus auxilis, ajut i informació i traspàs dels que corresponguin a la Generalitat, es crearà a Catalunya, tenint en compte l'ordenat en l'article 20 de la Constitució, una Junta de seguretat, formada per representants del Govern de la República i de la Generalitat i per les autoritats superiors, que dependent d'un i altra prestin servei en el territori regional, la qual Junta entendrà en totes les qüestions de regulació de serveis, allotjament de forces i nomenament i separació de personal.

Aquesta Junta, el reglament de la qual ordenarà la seva organització i el seu funcionament d'acord amb el contingut d'aquest article, tindrà una funció informativa; però la Generalitat ne podrà procedir contra els seus dictàmens que tinguin relació amb els serveis coordinats.

Quant al personal de Policia i d'ordre interior de Catalunya i de la Generalitat, els nomenaments seran a pro-

posta dels representants dins la Junta, sense perjudici del disposat en el paràgraf anterior.

ART. 9^è. El Govern de la República, en ús de la seva facultat i en exercici de la seva funció constitucional, podrà assumir la direcció dels serveis compresos en l'article anterior i intervenir en el manteniment de l'ordre interior a Catalunya, en els següents casos:

Primer.—A requeriment de la Generalitat.

Segon.—Per pròpia iniciativa, quan cregui compromesos els interessos generals de l'Estat o la seva seguretat.

En ambdós casos serà escoltada la Junta de Seguretat de Catalunya, per a donar per acabada la intervenció del Govern de la República.

Per a la declaració de l'estat de guerra, així com per al manteniment, suspensió o restabliment dels drets i garanties constitucionals, s'aplicarà la llei d'ordre públic, que regirà a Catalunya com en tot el territori de la República.

També regiran a Catalunya les disposicions de l'Estat espanyol sobre fabricació, venda, tenència i ús d'armes i explosius.

ART. 10. Correspondrà a la Generalitat de Catalunya la legislació sobre el

règim local, que reconeixerà als Ajuntaments i restants Corporacions administratives que creï, plena autorització per al govern i direcció dels seus interessos peculiars, i els concedirà recursos propis per a atendre els serveis de la seva competència. Aquesta legislació no podrà reduir l'autonomia municipal a límits menors dels que senyala la llei general de l'Estat.

Per al compliment dels seus fins la Generalitat podrà establir dins de Catalunya les demarcacions territorials que cregui convenients.

ART. 11. Correspondrà a la Generalitat de Catalunya la legislació exclusiva i execució directa en les funcions següents:

a) Ferrocarrils, camins, canals, ports i restants obres públiques de Catalunya, exceptuant el què es disposa en l'article 15 de la Constitució.

b) Serveis forestals, agronomies i pecuaris, sindicats i cooperatives agrícoles i política d'acció social agrària, exceptuant-se el que es disposa en el paràgraf cinquè de l'art. 15 de la Constitució i les reserves de les lleis socials consignades en el número primer del mateix article.

c) Beneficència.

d) Sanitat interior, exceptuant el que es disposa en el número setè de l'article 15 de la Constitució.

e) Establiment i ordenació de centres de contractació de mercaderies i valors segons les normes generals del Codi del Comerç.

f) Cooperatives, mutualitats dipòsits, amb les salvetats respecte de les lleis socials, fetes en el paràgraf primer de l'article 11 de la Constitució.

ART. 12. Correspon a la Generalitat la legislació exclusiva en matèria civil, exceptuant el que es disposa en l'article 15, número primer de la Constitució, i l'administrativa que li és plenament atribuïda en aquest Estatut.

La Generalitat organitzarà l'administració de Justícia en totes les jurisdiccions, excepte en la militar i de l'Armada, segons els preceptes de la Constitució i les lleis processals i orgàniques de l'Estat.

La Generalitat nomenarà els jutges i magistrats amb jurisdicció a Catalunya, mitjançant concurs entre els compresos en l'escalafó general de l'Estat.

El nomenament dels magistrats del Tribunal de Cassació de Catalunya, correspondrà a la Generalitat d'acord amb

les normes que el seu Parlament determini.

L'organització i funcionament del ministeri fiscal, correspon íntegrament a l'Estat, d'acord amb les lleis generals.

Els funcionaris de la justícia municipal seran designats per la Generalitat, segons el règim que s'estableixi.

Els nomenaments de secretaris judicials i personal auxiliar de l'administració de justícia, es farà per la Generalitat, d'acord amb les lleis de l'Estat.

El Tribunal de Cassació de Catalunya tindrà jurisdicció pròpia sobre les matèries civils i administratives, la legislació exclusiva de les quals sigui atribuïda a la Generalitat.

Coneixerà, demés, el Tribunal de Cassació de Catalunya en els recursos sobre qualificació de documents referents al dret privatiu català que donin motiu a inscripció en els registres de la propietat.

Així mateix resoldrà els conflictes de competència i jurisdicció entre les autoritats judicials de Catalunya.

En les altres matèries es podrà interposar recurs de cassació davant el Tribunal Suprem de la República, o el que calgui, segons les lleis de l'Estat.

El Tribunal Suprem de la República,

resoldrà també els conflictes de competència i jurisdicció entre els tribunals de Catalunya i els altres d'Espanya.

Els registradors de la propietat seran nomenats per l'Estat.

Els notaris els designarà la Generalitat, mitjançant oposició o concurs, que convocarà ella mateixa, segons les lleis de l'Estat.

Quan, d'acord amb aquestes, s'hagin de proveir les Notaries vacants per concurs o oposició, entre tots els notaris d'Espanya, hauran d'admetre's amb els mateixos drets els notaris de l'Estat i els de la Generalitat.

En tots els concursos que convoqui la Generalitat, serà condició precisa el coneixement de la llengua i dret catalans, fent que, en cap cas, es pugui establir l'excepció de naturalesa o veïnatge.

Els fiscals i registradors designats per a Catalunya, hauran de conèixer la llengua i el dret catalans.

ART. 13. La Generalitat de Catalunya prendrà les mesures necessàries per a l'execució dels tractats i convenis que recaiguin sobre matèries, atribuïdes totalment o parcialment, a la competència regional, pel present Estatut.

Si no ho fes en temps oportú, cor-

respondrà adoptar les dites mesures al Govern de la República, que per tenir al seu càrrec la totalitat de les relacions anteriors, exercirà sempre l'alta inspecció en el compliment dels referits tractats i convenis i en l'observància dels principis del dret de gents.

Tots els assumptes que revesteixin aquest caràcter, com la participació oficial en Exposicions o Congressos internacionals, les relacions amb els espanyols residents a l'estranger o qualsevol altre anàleg, seran de d'exclusiva competència de l'Estat.

TÍTOL III

DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

ART. 14. La Generalitat estarà integrada pel Parlament, el President de la Generalitat i el Consell executiu.

Les lleis interiors de Catalunya ordenaran el funcionament d'aquests organismes, d'acord amb l'Estat i la Constitució.

El Parlament, que exercirà les funcions legislatives, serà elegit per un termini que no passi dels cinc anys, per sufragi universal, directe, igual i secret.

Els diputats del Parlament de Catalunya seran inviolables pels vots i opinions que emetin en l'exercici de llur càrrec.

El President de la Generalitat assumeix la representació de Catalunya. Així mateix representa la regió en les seves relacions amb la República i l'Estat i en les funcions l'execució directa de les quals sigui reservada al Poder central.

El President de la Generalitat serà elegit pel Parlament de Catalunya, i podrà delegar temporalment les seves funcions executives, però no les representatives, en un dels consellers.

El President i els consellers de la Generalitat exerciran les funcions executives, hauran de dimitir els seus càrrecs en cas que el Parlament els negués d'una manera explícita la confiança. Un i altres són individualment responsables davant el Tribunal de Garanties en l'ordre civil i en el criminal, per les infraccions de la Constitució, de l'Estatut i de les lleis.

ART. 15. Totes les qüestions de competència que es suscitin entre les autoritats de la República i de la Generalitat o entre les jurisdiccions de llurs respectius organismes, seran resoltes pel Tribunal de Garanties Constitucionals, el qual tindrà, d'acord amb l'article 121 de la Constitució, la mateixa exten-

sió de competència a Catalunya que a la resta de la República. TÍTOL IV
DE LA HISENDA

ART. 16. La Hisenda de la Generalitat de Catalunya es constitueix:

- a) Amb el producte dels impostos que l'Estat cedeix a la Generalitat.
- b) Amb un tant per cent en determinats impostos dels no cedits per l'Estat.
- c) Amb els impostos, drets i taxes de les antigues diputacions provincials de Catalunya i amb els que estableixi la Generalitat.

Els recursos de la Hisenda de la Generalitat es xifran amb subjecció a les següents regles:

- 1.ª El cost dels serveis cedits per l'Estat.
- 2.ª Un tant per cent sobre la quantia que resulti d'aplicar la regla anterior per raó de les despeses imputables a serveis que es transfereixin i que, tenint consignació en el pressupost de l'Estat, no produeixin pagaments a Catalunya o els produeixin en quantitat inferior a l'import dels serveis.
- 3.ª Una suma igual al coeficient d'augment que experimentin en el successiu les despeses dels pressupostos fu-

turs de la República en els serveis corresponents als que es transfereixen a la Generalitat de Catalunya.

Per a cobrir els totals que resultin d'aplicar les regles anteriors, segons el càlcul que realitzarà la Comissió mixta creada en l'article 19 d'aquest Estatut i que es sotmetrà a l'aprovació del Consell de ministres, l'Estat cedeix a la Generalitat:

I.—La contribució territorial, rústica i urbana, amb els recàrrecs establerts sobre la mateixa, havent d'abonar als Ajuntaments les participacions que els corresguin.

II.—L'impost sobre els drets reals, les persones jurídiques i les transmissions de béns amb els seus recàrrecs i amb l'obligació d'aplicar els mateixos tipus contributius establerts en les lleis de l'Estat.

III.—El 20 per 100 de propis, el 10 per 100 de pesos i mesures, el 10 per 100 d'aprofitaments forestals, el producte del cànon de superfície i l'impost sobre les explotacions mineres.

IV.—Una participació en les sumes que produeixin a Catalunya les contribucions industrial i d'utilitats, igual a la diferència entre la quantia de les contribucions amb els seus recàrrecs que

es cedeixin en virtut de les tres regles anteriors i el cost total dels serveis que l'Estat transfereix a la regió autònoma, tot això esmentat en el moment de la transmissió. Si amb una participació del 20 per 100 no es cobreix la dita diferència, s'abonarà la resta, en forma de participació en l'impost del Timbre en la proporció necessària.

Cada cinc anys es procedirà per una Comissió de tècnics nomenats pel ministre d'Hisenda de la República i per la Generalitat, a la revisió de les concessions fetes en aquest article. Tant els impostos cedits com els serveis que es transfereixin a la Generalitat, seran calculats amb un augment o amb una reducció igual a la que hagin experimentat uns i altres en la Hisenda de la República. La proposta d'aquesta Comissió serà elevada a l'aprovació del Consell de ministres.

En qualsevol moment, el ministre d'Hisenda de la República, podrà fer una revisió extraordinària en el règim d'Hisenda del present títol, de comú acord amb la Generalitat, i si això no fos possible, haurà de sotmetre's la reforma a l'aprovació de les Corts, essent precís el vot favorable de la majoria absoluta del Congrés.

ART. 17. La Hisenda de la República respectarà els actuals ingressos de les Hisendes locals de Catalunya, sense gravar amb noves contribucions les bases de tributació d'aquelles. La Generalitat podrà crear noves contribucions, que no s'apliquin a les mateixes matèries que ja tributi Catalunya a la República, i podrà donar una nova ordenació als seus ingressos.

Els nous tributs que estableixi la Generalitat no podran ésser obstacle a les noves imposicions que amb caràcter general creï l'Estat, i en cas d'incompatibilitat, aquells tributs quedaran absorbits pels de l'Estat, amb la compensació que correspongui. En cap cas, l'ordenació tributària de la Generalitat no podrà destorbar la implantació i desenvolupament de l'impost sobre la renda, que serà tribut de l'Estat.

La Hisenda de la Generalitat podrà continuar recaptant per delegació de la Hisenda de la República, i amb el premi que aquesta tingui consignat en pressuposts, les contribucions, impostos i arbitris que l'Estat ha de percebre a Catalunya, amb excepció dels monopolis i de les Duanes amb els seus annexes. No obstant, l'Estat es reserva el dret de rescatar la recaptació dels seus tri-

buts i gravàmens en el territori català i d'ordenar-la lliurament.

La Generalitat podrà emetre Deute interior; però ni la Generalitat ni les seves Corporacions locals, no podran apel·lar al crèdit estranger sense autorització de les Corts de la República. Un cop emès el Deute, el producte del qual s'hagi d'invertir totalment o parcialment, en la creació o millorament de serveis, que en quant a Catalunya hagin estat transferits a la Generalitat, aquesta fixarà les obres i serveis de la mateixa naturalesa que es proposi realitzar, amb la participació que le li atorgui en l'emprèstit, dins d'un límit que no podrà excedir d'una part proporcional a la població de Catalunya amb respecte a la població d'Espanya.

Els drets de l'Estat en territori català, relatius a mines, aigües, caça i pesca, els béns d'ús públic i els que, sense ésser d'ús comú pertanyin privativament a l'Estat i siguin destinats a algun servei públic o al foment de la riquesa nacional, es transfereixen a la Generalitat, excepte els que es trobin afectes a funcions, els serveis dels quals s'hagi reservat el Govern de la República. Dits béns i drets no podran ésser alienats, gravats ni destinats a

fins de caràcter particular, sense autorització de l'Estat. El règim de les concessions de mines potàssiques i dels possibles jaciments de petroli, seguiran regint-se per les disposicions vigents, mentre l'Estat no dicti nova legislació sobre aquestes matèries.

El Tribunal de Comptes de la República, fiscalitzarà anualment la gestió de la Generalitat en el que es refereix a la recaptació d'impostos que li està atribuïda per delegació de la Hisenda de la República i a l'execució de serveis per encàrrec d'aquesta, sempre que es tracti de serveis que tinguin la seva consignació especial en els pressupostos de l'Estat.

TÍTOL V REFORMA DE L'ESTATUT

ART. 18. Aquest Estatut podrà ésser reformat:

a) Per iniciativa de la Generalitat, mitjançant referèndum dels Ajuntaments i aprovació del Parlament de Catalunya.

b) Per iniciativa del Govern de la República i a proposta de la quarta part dels vots de les Corts.

En un i altre cas caldrà per a l'aprovació definitiva de la llei de reforma de l'Estatut, les dues terceres

parts de vots de les Corts. Si l'acord de les Corts de la República fos refusat pel referèndum de Catalunya, serà necessari, perquè prosperi la reforma, la ratificació de les Corts ordinàries subsegüents a les que ho hagin acordat.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

ARTICLE ÚNIC. El Govern de la República queda facultat per a fixar, dins dels dos mesos següents a la promulgació d'aquest Estatut, les normes per a l'adaptació dels serveis que passin a la competència de la Generalitat, encarregant l'execució de les dites normes a una Comissió mixta que designin meitat el Consell de ministres i el Govern de la Generalitat, la qual Comissió haurà de prendre els seus acords pel vot de les dues terceres parts dels seus membres, com a mínim, sotmetent-se, en cas necessari, les diferències a la resolució del president de les Corts de la República.

Previ acord amb el Govern, la Generalitat fixarà la data per a l'elecció del primer Parlament de Catalunya, seguint el mateix procediment de les eleccions a Corts Constituents.

Per a les eleccions a què es refereix el paràgraf anterior, el territori de Ca-

talunya es dividirà en les circumscripcions següents: Barcelona (ciutat), Barcelona (circumscripció), Girona, Lleida i Tarragona.

Les circumscripcions votaran un diputat per cada 40.000 habitants, amb un mínim de 14 diputats per circumscripció.

Mentre la Generalitat no legisli sobre matèries de la seva competència, continuaran en vigor les lleis actuals de l'Estat que a les dites matèries es refereixen, corresponent llur aplicació a les autoritats i organismes de la Generalitat, amb les facultats consignades actualment a les de l'Estat.

Palau de les Corts, 9 setembre 1932.